

2.8 Programma 8 Duurzaamheid

Taakvelden

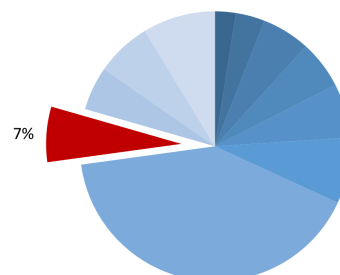
Riolering

Afval

Milieubeheer

Begraafplaatsen en crematoria

Lasten (100% = totale rekening)

2.8.1 Wat hebben we bereikt met het programma Duurzaamheid?

Doel

Gorinchem is een schone, duurzame en leefbare stad.

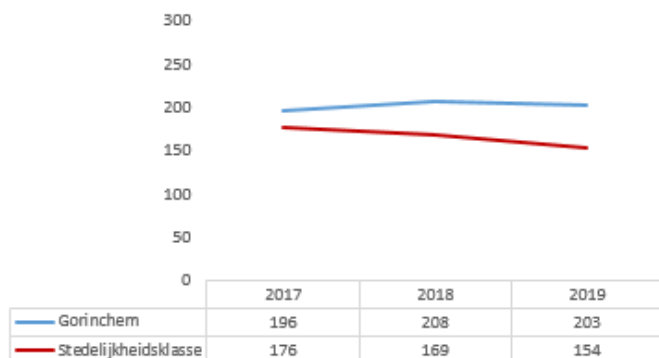
Vastgesteld beleid

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Beleidsplan Duurzaamheid	2017
Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025	2020
Concept RES	2020

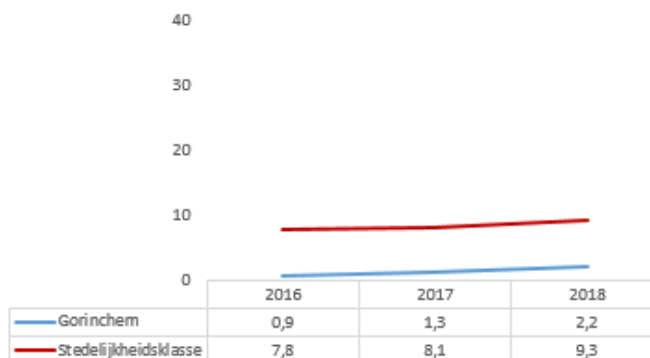
Maatschappelijke effecten

Indicator	B/F	Gerealiseerd	Soort
Omvang huishoudelijk restafval	B	De hoeveelheid niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval in kg per inwoner	PI
Hernieuwbare elektriciteit	B	% Hernieuwbare elektriciteit van totaal verbruikte elektriciteit	PI

Omvang huishoudelijk restafval

Hernieuwbare elektriciteit

2.8.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp	Toelichting prioriteiten
Regionale energiestrategie (RES)	Samen met de gemeente Molenlanden en partners zoals provincie Zuid- Holland en Waterschap Rivierenland vormen wij de RES regio Alblasserwaard. In 2020 hebben wij in deze regio een concept-RES opgesteld die in juni 2020 door beide gemeenteraden is goedgekeurd. In november 2020 is het participatieplan voor de RES 1.0 opgesteld. In de periode september 2020 tot mei 2021 werken wij aan de RES 2021.
Opzet lokaal kenniscentrum Duurzaamheid en Klimaat	Het lokaal kenniscentrum Duurzaamheid en Klimaat is voortgekomen uit het GO2032-proces. Met dit centrum willen we inwoners voorlichten om de transitie naar een duurzame stad te versnellen. Via het Regionaal Energieloket helpen we inwoners om huis, bedrijf of buurt te verduurzamen. Hier bieden we informatie over lopende subsidies en regelingen. In 2020 hebben we verschillende acties georganiseerd, waaronder een gratis huisscan, een gratis adviesgesprek met een wooncoach en het aanbieden van een cadeaubon ter waarde van € 45 voor energiebesparende maatregelen. Met het educatief natuurcentrum (ENC) en de rol die zij zouden kunnen spelen in de functie van een lokaal kenniscentrum werkten we in 2020 aan een herijking van het strategisch beleid.
Subsidies Rijk en provincie	<p>RRE-regeling: In het kader van stimulering van energiebesparing bij particuliere woningen, de zogenaamde RRE-regeling, hebben wij in december 2019 een subsidie van € 240.276 gekregen. In 2020 hebben we met deze subsidie energiebesparende activiteiten voor de particulieren ontplooid.</p> <p>RREW-regeling: Voor stimulering van energiebesparing heeft het Rijk een opvolger van de RRE-regeling ontworpen, de RREW-regeling (Regeling Reductie Energiegebruik Woningen). Deze regeling kan breder ingezet worden voor de huurders, huiseigenaren, VvE's, minima en gemeentebrede activiteiten. De subsidie-aanvraag is op 16 november 2020 ingediend. Het aangevraagde budget bedraagt: € 378.000.</p> <p>Europese Elena-subsidie: De provincie Zuid-Holland heeft namens de gemeente Gorinchem en acht andere gemeenten een aanvraag bij de Europese Unie (EU) ingediend voor financiële ondersteuning vanuit het zogenaamde Elena-programma. Deze aanvraag is toegekend. De financiële ondersteuning vanuit Elena is bedoeld voor voorbereidingskosten om te komen tot de realisatie van een warmtenet. De subsidie krijgt de gemeente niet rechtstreeks uitgekeerd; deze wordt bij de provincie beheerd. Wij kunnen aanspraak maken op maximaal € 300.000 door via de provincie werk uit te besteden.</p> <p>PAW-subsidie: In 2020 hebben we een proeftuin subsidie aardgasvrije wijken aangevraagd. Met de aanvraag was het de doelstelling om particulieren en Poort6 binnen een proeftuingebied te ondersteunen bij de aansluiting op een te realiseren warmtenet. De aangevraagde subsidie ad. € 4,6 mln. is door het ministerie van BZK helaas afgewezen. De RvC van Poort6 heeft besloten toch door te gaan met de eerste fase om 961 woningen aan willen te sluiten. Samen met de partners zal de gemeente zich inspannen om een 3e ronde PAW (medio 2021) en andere subsidies binnen te halen.</p> <p>Transitievisie warmte (TVW): In 2020 hebben we een subsidie-aanvraag ingediend om extra expertise in te huren via de EAW (Extern Advies Warmtetransitie) regeling. Deze is toegewezen voor een bedrag van € 20.660.</p>
Aanwijzen energiecoaches	Samen met Het Nieuwe Wonen zorgen wij voor het geven van duurzaamheidsadviezen aan individuele wooneigenaren en in groepsverband (Energy parties). Hiervoor zijn zowel vrijwilligers als wooncoaches aangesteld. Deze hebben een korte opleiding gehad om duurzaamheidsadviezen te geven en zo eigenaren op weg te helpen bij het vinden van de meest geschikte oplossingen voor de betreffende woning. Hiernaast werken wij ook samen met Poort6 in een traject waarbij wooncoaches advies geven over energiebesparing in

Onderwerp	Toelichting prioriteiten
Toegankelijkheid van openbare ruimte en gebouwen	<p>huurwoningen. Hier ligt het accent meer op het bewust maken van verkwistend gedrag, aangezien de huurder zelf weinig aan de woning kan aanpassen.</p> <p>Het bureau "wij zijn Z" heeft een schouw gemaakt van de openbare ruimte in de binnenstad en daarbij specifiek gekeken naar toe- en uitgangelijkheid. Deze schouw heeft een goed beeld van de bestaande knelpunten en een uitgebreide set aandachtspunten opgeleverd. Met het uitvoeren van de aanbevelingen uit deze rapportage kunnen we zorgen dat de binnenstad een basisniveau van toegankelijkheid krijgt.</p> <p>Er is afgesproken dat -daar waar we aan de slag gaan met de openbare ruimte- we de aanbevelingen uit de schouw gebruiken bij de herinrichting, zoals bijvoorbeeld bij de herinrichting van de sociaal veilige route Buiten de Waterpoort.</p>

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
Verkoop aandelen Eneco	Na een proces van circa twee jaar is de verkoop van de Eneco-aandelen in maart 2020 financieel afgewikkeld. De aandeelhouders hebben hun aandeel in de koopsom ontvangen, voor de Gemeente Gorinchem een bedrag van zo'n € 27,6 mln.
Revolverend investeringsfonds	Naast de in 2020 ingestelde regeling voor duurzaamheidsleningen hebben we in de perspectiefnota 2021 vanuit de verkoopopbrengst van de Eneco-aandelen een duurzaamheidsreserve van € 5 mln. gevormd. Met deze duurzaamheidsreserve willen wij projecten starten die bijdragen aan duurzaamheid én zich deels terugverdienen. Het eerste project hierbij is het Warmtenet Gildenwijk. Nadere uitwerking van een revolverend investeringsfonds wordt in 2021 betrokken bij de uitvoeringsagenda van de Regionale Energie Strategie 1.0.
Biodiversiteit	Bij het onderhoud van de openbare ruimte is biodiversiteit het uitgangspunt. Dit wordt gekenmerkt door het ecologisch groenbeheer en maaibestek. De in 2018 gerealiseerde database om biodiversiteit in Gorinchem te monitoren, wordt continu bijgewerkt met data van vrijwillige experts in de stad. De in 2019 opgeleverde haalbaarheidsstudie ecologische verbindingzones is in 2020 uitgewerkt in een ideeënboek natuur inclusief ontwerp. Hierin geven wij praktische handvaten om biodiversiteit in de openbare ruimte te verankeren. Andere activiteiten die wij in 2020 hebben uitgevoerd zijn: digitale campagne Gorinchem duurzaam waarin gedurende één week aandacht is gegeven aan biodiversiteit in de stad, de subsidie groene daken en toekenning van 29 aanvragen met een totaal bedrag van €18.675 verkenning met Poort6 om een steenbreek-verplichting op te nemen in het huurcontract van Zomerenlaan, voorbereiding van de aanleg van een tiny forest bij de 'Samen Onderweg-school', realisatie van een biodiverse stadhuistuin, lanceren van trots op groen Gorinchem filmpjes, samenwerking met Prachtlint op o.a. het groenste fietspad, continuering samenwerking met de stadsvogeladviseur middels een vrijwilligersovereenkomst voor o.a. de monitoring van flora en fauna in de stad en het geven van advies voor natuurbehoudende en -versterkende maatregelen.

Reguliere taken

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
Riolering	Voor het in stand houden van een duurzaam en doelmatig rioolstelsel hanteren we het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Dit plan is in 2020 geactualiseerd en opgesteld voor de periode 2021-2025. In het najaar 2020 is dit nieuwe beleidskader ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Bijzonder aan het GRP is dat we een post hebben opgenomen van € 200.000 voor het treffen van klimaatadaptieve maatregelen.

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
Milieubeleid	De wettelijke taken op het gebied van milieu hebben wij via een overeenkomst belegd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De taken die zij voor ons uitvoeren zijn met name gericht op bedrijven en omvatten advieswerk bij bijvoorbeeld ruimtelijke-ordering-vraagstukken en evenementen.

2.8.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar- rekening 2019	Begroting primitief 2020	Begroting na wijziging 2020	Jaar- rekening 2020	Vershil
TV72 Riolering	3.751	3.226	3.186	3.238	52 N
TV73 Afval	3.904	3.777	4.447	4.532	85 N
TV74 Milieubeheer	1.514	1.368	2.729	1.699	1.031 V
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	420	390	390	398	8 N
Lasten Duurzaamheid	9.589	8.761	10.752	9.867	885 V
TV72 Riolering	4.654	4.019	4.019	3.991	28 N
TV73 Afval	3.945	4.254	4.254	4.199	55 N
TV74 Milieubeheer	57	3	250	96	154 N
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	762	326	404	359	45 N
Baten Duurzaamheid	9.419	8.601	8.926	8.644	282 N
Totaal saldo van baten en lasten	-170	-160	-1.826	-1.223	603 V
Stortingen reserves	300	208	5.290	5.290	0 V
Onttrekkingen reserves	150	150	550	367	183 N
Resultaat	-320	-218	-6.566	-6.145	421 V

TV72 Riolering

De baten uit de tarieven rioolheffing worden op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan berekend en vastgesteld voor een langere periode. Op deze manier wordt gespaard voor grootschalige vervangingen in de toekomst en zo blijft het tarief voor de burger relatief constant. Het verschil tussen de primitief geraamde lasten voor de verschillende onderdelen die doorberekend kunnen worden aan de inwoners van Gorinchem en de rioolbaten wordt verrekend met de voorziening Riolering (begroot € 650.000). Omdat de werkelijke lasten lager zijn geweest kan een extra bedrag van € 75.000 worden toegevoegd aan de voorziening Riolering. Omdat het voordeel van de lasten op andere taakvelden plaatsvindt, zorgt deze toevoeging op taakveld Riolering eenmalig voor een hogere last van € 75.000.

TV73 Afval

De kosten voor maaiwerk en afvoeren van het maaisel door een externe partij zijn € 50.000 lager dan geraamd. Bij de tussenrapportage 2021 en de Perspectiefnota 2022 wordt gezien of dit budget structureel (eventueel gedeeltelijk) kan worden verlaagd.

De kosten voor diverse dienstverleningsovereenkomsten met Waardlanden, waaronder die voor het direct ruimen van zwerfvuil rondom ondergrondse containers, het legen van prullenbakken en het wassen van groene bakken, zijn ca. € 130.000 hoger dan de bijgestelde raming. Dit wordt deels veroorzaakt door het te prematuur aframen van het budget voor het wassen van de GFT-containers van € 41.000 bij de tussenrapportage 2020, terwijl hier het eerste half jaar 2020 nog wel kosten (€ 31.000) voor zijn gemaakt. In 2020 zijn gesprekken gevoerd met de directie van Waardlanden over de inhoud en kosten van de verschillende DVO's, zoals straatvegen, onkruidbestrijding op verhardingen, gladheidsbestrijding, graffitiwrijving, etc. Deze gesprekken zijn constructief, maar hebben nog niet geleid tot overeenstemming. In de tussenrapportage 2020 is het risico opgenomen dat Waardlanden heeft

aangegeven de diensten niet langer voor de huidige tarieven te kunnen leveren en dat de kosten voor Gorinchem kunnen stijgen. In de tussenrapportage 2020 is hiervoor een bedrag van maximaal € 100.000 geprognosticeerd.

De opbrengsten uit de afvalstoffenheffing zijn in 2020 € 55.000 lager dan geraamd. Dit wordt enerzijds veroorzaakt doordat het totale heffingsareaal circa 125 tariefeenheden lager is uitgevallen dan was voorzien. Daarnaast is het aandeel van het aantal eenpersoonshuishoudens in het totale aantal heffingseenheden met circa 300 toegenomen doordat er meer woningen door 1 persoon worden bewoond. Hier tegenover staat een gelijke afname van het aantal meerpersoonshuishoudens. Per saldo leidt dit tot lagere inkomsten omdat het tarief voor een eenpersoonshuishouden € 56,- lager is dan dat voor een meerpersoonshuishouden.

TV74 Milieubeheer

Van de mogelijkheid om een duurzaamheidslening via de gemeente af te sluiten is in 2020 nog geen gebruik gemaakt, mogelijk door de aanvullende kosten voor rekening van de aanvrager. Voor 2020 zorgt dit incidenteel voor lagere lasten van € 33.000. Wij hebben besloten om de afsluitkosten van € 1.500 (bij SVn, die de uitvoering voor haar rekening neemt) voor het afsluiten van een zakelijke stimuleringslening, voor rekening van de gemeente te nemen in plaats van de aanvrager. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd per raadsinformatiebrief.

In 2019/2020 zijn wij samen met de gemeente Molenlanden en partners zoals provincie Zuid-Holland, Stedin en Waterschap Rivierenland (de zogenaamde RES-regio Alblasserwaard) gestart om te komen tot een regionale energiestrategie, o.a. door een overkoepelend communicatie- en participatietraject. Van de voor het Klimaatakkoord ontvangen rijksmiddelen voor de Regionale Energiestrategie (2019: € 542.000) is inmiddels € 76.000 besteed aan de ondersteuning van het RES-proces. In 2021 wordt er verder gewerkt aan dit proces om te komen tot een RES 1.0. De raad wordt via een voorstel tot bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 voorgesteld om het restant van € 466.000 beschikbaar te stellen in 2021.

Voor de implementatie en uitvoering van de Transitievisie Warmte is een bedrag van € 237.000 ontvangen van het Rijk. Hiervan is voor de voorbereiding, onderzoek en inhuur € 63.000 besteed in 2020. De raad wordt voorgesteld om het restant van € 174.000 via een voorstel tot bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 beschikbaar te stellen in 2021.

Voor de uitvoering van projecten m.b.t. de energietransitie in 2020 werd een onttrekking aan de reserve duurzaamheid geraamd van € 310.000, zoals duurzaamheidspakketten voor de minima, subsidies voor groene daken, het onderzoek voor het warmtenet in de Gildenwijk en de communicatie rondom deze projecten. In 2020 is hiervan € 133.000 besteed. Het restant van de middelen blijft beschikbaar in de reserve.

Van de middelen voor de maatregelen in het kader van Regeling reductie energiegebruik ad € 240.000 is in 2020 € 70.000 besteed. Het restant van € 170.000 wordt toegevoegd aan de balans (vooruit ontvangen middelen) en kan in 2021 worden besteed. Aan de batenzijde zorgt dit in 2020 voor een overeenkomstig verschil tussen de raming van € 240.000 en de realisatie van € 70.000.

Reserves

Door de lagere uitgaven voor duurzaamheidsprojecten (€ 177.000) en het Milieubeleidsplan (€ 5.000) wordt € 182.000 minder onttrokken aan de reserve Duurzaamheid.

Investerings (bedragen x € 1.000 V = Voordeel en N = Nadeel)	Budget	Realisatie t/m 2019	Realisatie 2020	Totaal realisatie	Vershil	Gereed
Lasten						
Beschoeiingen 2019	519	47	482	528	9 N	ja
Beschoeiingen 2020	588	0	355	355	233 V	nee
Duurzaamheid 2018 15 jr	194	56	156	212	18 N	ja
Geluidsscherm Banneweg	115	72	1	72	43 V	ja
GRP 2018	860	713	10	723	137 V	nee
GRP 2019	1.760	326	367	693	1.067 V	nee
GRP 2020	760	0	411	411	349 V	nee
Waterberging diverse locaties	177	54	76	130	47 V	nee
Totaal Lasten	4.973	1.268	1.858	3.124	1.849 V	
Baten						
Geluidsscherm Banneweg	75	44	0	44	31 N	ja
GRP 2018	860	713	10	723	137 N	nee
GRP 2019	1760	326	367	693	1.067 N	nee
GRP 2020	760	0	410	410	350 N	nee
Waterberging diverse locaties	47	0	50	50	3 V	nee
Totaal Baten	3.502	1.083	837	1.920	1.582 N	
Totaal investeringen	1.471	185	1.021	1.204	267 V	

Beschoeiingen 2020

Het herstel en de vervanging van de beschoeiingen in Gorinchem worden op basis van een volgens een vervangingsplan uitgevoerd. De voor 2019 geplande werkzaamheden voor 2019 zijn in 2020 afgerond. De voor 2020 geplande werkzaamheden zijn ook grotendeels uitgevoerd in 2020 en worden in 2021 afgerond.

GRP 2018, 2019 en 2020

De werkzaamheden in het kader van de jaarschijf 2018 uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2016-2020 zijn uitgevoerd en afgerond. Er resteert € 137.000. De onttrekking aan de vervangingsvoorziening is daardoor ook € 137.000 lager.

In het budget GRP 2019 zit een bedrag van € 1 mln. voor de aanpak van wateroverlast in de binnenstad. In het GRP 2021-2025 wordt hiervan € 9 ton ingezet voor voor klimaatadaptie en maatwerkvoorzieningen. Bij de tussenrapportage 2021 zal dit in de budgetten worden verwerkt. Het restantbudget van het GRP 2019 wordt in 2021 gebruikt voor de afrondende werkzaamheden Bagijnenwal.

Het restant van het budget GRP 2020 ad € 350.000 wordt in 2021 ingezet voor een grootschalig project in de Gildewijk, i.c. de omgeving Tets van Goudriaanstraat, Gerard van Lomstraat, Intervamflats.

De werkzaamheden in het kader van het GRP worden gedekt door een onttrekking aan de vervangingsvoorziening Riolering.

In de onderstaande tabel staan de subsidies vermeld, die binnen dit programma zijn verstrekt.

Subsidies (bedragen x € 1.000)
van Andel-Spruijtcentrum

2.8.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR DG&J
- GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
- GR Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken
- GR Reinigingsdienst Waardlanden